

LIKKUTEI TORAH • ROSH HASHANAH • MAAMAR 3

להבין המשנה [רפ"ד דר"ה] י"ט של ר"ה שחל...

“Para comprender la Mishná: Cuando el
Yom Tov de Rosh HaShaná cayó en Shabat”

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Leví Itzjak

LikuteiTorah.com

LA PARASHÁ JASÍDICA

likuteitorah.com/es/likutei-torah/rosh-hashanah/3/

1 להבין המשנה [רפ"ד דר"ה] [דראש השנה] י"ט של ר"ה [ראש השנה] שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה ומפרש בגמרא משום גזרה דרבה שמא יוליכנו ד"א [ד' אמות] בר"ה [בראש השנה]

Para comprender la Mishná [al comienzo del cuarto capítulo de Rosh HaShanah]: “Cuando el Yom Tov de Rosh HaShanah cayó en Shabat, en el Templo hacían sonar [el shofar], pero no en las provincias”. Y la Guemará explica [que esto se debe] al decreto de Rabá: “no sea que alguien lo transporte cuatro codos por el dominio público”.

וי"ט ראשון של חג היו נוטלין את הלולב אפילו במדינה בזמן בהמ"ק [בית המקדש] משום ד"ט הראשון הוא דאורייתא כו' וכבר הקשו התוס' [התוספות] רפ"ד דר"ה [דראש השנה] ורפ"ד דסוכה דמ"ש שופר מלולב ע"ש.

Y [cuando] el primer Yom Tov de la Festividad [cayó en Shabat], tomaban el lulav incluso en las provincias, en la época del Santo Templo, porque el primer Yom Tov es [una mitzvá] de la Torá, etc. Tosafot ya planteó la pregunta, al comienzo del cuarto capítulo de Rosh HaShanah y al comienzo del cuarto capítulo de Sukkah: ¿en qué se diferencia el shofar del lulav? Véase allí.

עוד יש לעורר ולשום לב מה ראו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] לעקור מ"ע [מצות עשה] דשופר ולולב אפילו ביום ראשון בגבולין עכ"פ [על כל פנים] אפילו בזמן שאין בהמ"ק [בית המקדש] משום גזרה דרבה בעלמא והלא החשש הוא להדייטים וקלי

Además, cabe plantear y considerar lo siguiente: ¿qué vieron nuestros Sabios, de bendita memoria, para abolir el precepto positivo del shofar y del lulav, incluso el primer día, al menos en las regiones periféricas, y aun en una época en que no hay Santo Templo, únicamente por el decreto de Rabá? Ciertamente, la preocupación atañe [solo] a los ignorantes y a los de entendimiento ligero

הדעת ואיך מנעו המצוה לגמרי מכמה צדיקים גדולים וטובים ובפרט מצות שופר ולולב שהרבה כוונות תלויות בהם ליודעי דעת שנוגעים עד רום המעלות. אך להבין כל זה צריך להקדים תחלה שרש ענין השופר.

de entendimiento; entonces, ¿cómo pudieron impedir por completo la mitzvá a tantos grandes y buenos tzadikim? Y esto se aplica especialmente a las mitzvot del shofar y del lulav, de las cuales dependen muchas intenciones (kavanot) para quienes poseen conocimiento, [intenciones] que llegaran a las alturas más excelsas. Pero, para comprender todo esto, primero debemos anteponer el fundamento de la cuestión del shofar.

2 והוא ע"פ שיבואר ג"כ ענין בחי' מלכיות בר"ה [בראש השנה] שהוא ענין בחי' בנין הנוק' [הנוקבא] כידוע.

Esto se [comprenderá] a la luz de lo que también se explicará: el asunto del nivel de Maljuyot (los versículos de la Realeza) en Rosh Hashaná, que es el asunto del nivel de la construcción de Nukvá (lo femenino), como es sabido.

דהנה נודע ההפרש שבין יחודא עילאה ליחודא תתאה בהיות שיש ב' מיני השתלשלות הא' הנק' בלשון הפרדס בחי' עילה ועלול שכל עלול מוקף מעילתו

Pues es sabido cuál es la diferencia entre la unidad superior (yijudá ilaá) y la unidad inferior (yijudá tataá): hay dos tipos de cadena descendente de los mundos (hishtalshelut). El primero es el que, en el lenguaje del Pardes, se denomina el nivel de causa y efecto, en el que cada efecto está circundado por su causa;

והוא ענין העיגולים שבע"ח [שבעץ חיים] שהעיגול העליון מקיף לכל צד להעיגול שבתוכו דהיינו שהעיגול שבתוכו הוא נכלל ובטל אליו

y este es el asunto de los círculos (igulim) en Etz Chaim, donde el círculo superior circunda por todos lados al círculo que está dentro de él; es decir, el círculo interior está incluido en él y se anula ante él.

והענין הוא עד"מ הרב שתופס ומשיג את כל השגת התלמיד המקבל ממנו מכל צד ופנה שמפני קוטן שכל והשגת התלמיד בעיני הרב נתפס ומוקף בשכל הרב המשפיע ונכלל בו כי בכלל מאתים מנה

El asunto se entiende mediante una analogía: [es como] un maestro que capta y comprende todo lo que comprende el alumno que recibe de él, desde todos los lados y ángulos. Debido a que, a los ojos del maestro, el intelecto y la comprensión del alumno son pequeños, estos quedan captados y circundados dentro del intelecto del maestro que los imparte, y están incluidos en él, pues "cien están incluidos en doscientos".

ונמצא שהשגת התלמיד אינה בבחי' יש ודבר נפרד לעצמה רק שהיא כלולה ובטלה בהשגת הרב והב' שהעלול יוצא לידי גילוי בפ"ע [בפני עצמו] שזהו אינו

De ello resulta que la comprensión del alumno no tiene el nivel de un yesh (algo existente), una cosa separada por sí misma; más bien, está incluida y anulada en la comprensión del maestro. Y el segundo [tipo] es aquel en que el efecto sale a la revelación por sí mismo, lo cual no es

כמו התכללות העלול בתוך העלה כמו אותיות השכל הכלולים בשכל עדי"מ אלא נהפוך הוא שהעלה מתלבשת בהעלם בתוך העלול

como la inclusión del efecto dentro de la causa, como, por ejemplo, las letras del intelecto que están incluidas en el intelecto; por el contrario, la causa se inviste, de manera oculta, dentro del efecto,

כמו כח המשכיל בשכל או שכל במדות וכה"ג [וכהאי גוונא] שהשכל או המדות הן הם היש ומורגשים וכח המשכיל או השכל שופע בהן בהעלם בבחי' אין כו'

como el poder intelectual dentro del intelecto, o el intelecto dentro de los atributos emocionales (midot), y casos semejantes: el intelecto o los atributos emocionales son el yesh mismo y son perceptibles, mientras que el poder intelectual o el intelecto fluye dentro de ellos de manera oculta, en el nivel de ayin (nada), etc.

(וזהו כענין המבואר במ"א בהפרש שבין נוני ימא שהם מובלעים תמיד במקורם ואינו דבר נפרד ממנו שבהפרדם מהים הם מתים.

(Y esto es semejante al asunto explicado en otro lugar acerca de la diferencia entre los peces del mar, que siempre están absorbidos en su fuente y no constituyen algo separado de ella, de modo que, cuando se separan del mar, mueren,

ובין בריות שבארץ שהם בחי' יש ודבר נפרד מהארץ עיין מזה בביאורי הזהר פ' בשלח בד"ה עוד י"ל [יש לומר] מאמר הנ"ל באופן אחר. וע' באגה"ק [באגרת הקודש] סי' י"ד בפ"י ארץ אשר כו' מראשית השנה.

y las criaturas terrestres, que están en el nivel de yesh, como algo separado de la tierra. Véase sobre esto Biurei HaZohar, Parshas Beshalach, en el discurso que comienza: "También se puede explicar la enseñanza mencionada anteriormente de otra manera". Véase también Iggeres HaKodesh, sección 14, sobre la explicación de "Una tierra que... desde el comienzo del año".

וא"ש [ואתי שפיר] לפי הנ"ל שעיקר בנין הנוק' [הנוקבא] שבר"ה [שבראש השנה] הוא בבחינת היותה ארץ שהוא יחודת [יחודא תתאה] להיות מאין ליש. משא"כ בחינת ים זהו בחינת יחודא עילאה וזהו ענין כי לאלקים מגיני ארץ מאד נעלה.

Y, según lo expuesto, se entiende bien que lo esencial de la construcción de Nukvá en Rosh Hashaná consiste en que ella sea "tierra" (eretz), lo cual corresponde a la unidad inferior: llegar a ser algo a partir de la nada. En cambio, el aspecto de "mar" corresponde a la unidad superior. Y este es el sentido de "Pues los escudos de la tierra pertenecen a Elokim; Él es sumamente exaltado".

וע"ש סי' כ' היש הנפרד כו' לא מיניה ולא מקצתיה מהערך שמהעלול אל העילה וזהו לה' הארץ ומלואה כו' כי הוא על ימים יסדה כו' דהיינו להיות עכ"פ [על כל פנים] ביטול היש).

Y véase allí, sección 20: “el yesh separado, etc.”, no tiene ni toda la relación ni siquiera una parte de la relación que existe entre el efecto y la causa. Y este es el sentido de “De Havaiá es la tierra y todo lo que la llena, etc., pues Él la fundó sobre los mares, etc.”: es decir, que haya, al menos, auto-anulación del yesh.)

והנה על בחי' ראשונה א רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] קרסולי החיות כנגד כולן שוקי החיות כנגד כולן קרני החיות כו'

Ahora bien, respecto del primer nivel, nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron: “Los tobillos de las Jayot equivalen a todos ellos; las piernas de las Jayot equivalen a todos ellos; los cuernos de las Jayot, etc.”

שכל הגבוה גבוה מחבירו מקיף את חבירו עד שהתחתון בטל אליו ונחשב כלא ממש לגבי העליון

Pues todo lo que es más elevado que su semejante lo circunda, hasta que lo inferior se anula ante él y se considera verdaderamente como nada en relación con lo superior.

ולכן אמרו שקרסולי ושוקי החיות שהן בחי' נה"י [נצח הוד יסוד] שהוא הבחינה היותר אחרונה שבחיות כוללות כל המדרגות שלמטה מהם וקרני החיות הן בבחי' כתר שבראש הוא כולל יותר כו'

Por eso dijeron que los tobillos y las piernas de las Jayot, que corresponden a Nétzaj, Hod y Yesod, el nivel más bajo de las Jayot, incluyen todos los niveles que están por debajo de ellos; y los cuernos de las Jayot, que corresponden a Kéter, la corona sobre la cabeza, incluyen aún más, etc.

וזו היא בחי' יחוי"ע [יחודא עילאה] בע"ס [בעשר ספירות] דאצילות דאיהו וחיוהי חד דהיינו יחוד וביטול התחתון בעליון שהגם שיש ע"ס [עשר ספירות] חכמה חסד כו'

Y este es el nivel de la unidad superior en las Diez Sefirot de Atzilut, donde “Él y Sus fuerzas vitales son uno”; es decir, la unión y la anulación de lo inferior en lo superior. Pues, aunque hay Diez Sefirot —Jojmá, Jésed, etc.—,

וחסד ענף החכמה שנמשך מבחינת החכמה להיות נאצל גם בחינת החסד אין בחינה זו מורגשת להיות יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו]

y Jésed es una rama de Jojmá, que se extiende del nivel de Jojmá para que también sea emanado el nivel de Jésed, este nivel no se siente como un yesh ni como algo que exista por sí mismo;

רק שמ"מ חסד כלול ומוקף בבחי' החכמה והחכמה מקפת אותו מכל צד ופנה [וכמ"ש בד"ה יביאו לבוש מלכות בענין אברהם אבר מה

más bien, Jésed está, no obstante, incluido y circundado por el nivel de Jojmá, y Jojmá lo circunda por todos sus lados y ángulos. [Como se explica en el discurso que comienza "Que traigan vestiduras reales", acerca de Avraham: ever mah ("un miembro de mah"),

שהוא בחי' חסד נק' אבר וכלי להתלבשות בחי' חכמה כח מה והוא בטל לגבי החכמה כביטול העלול בעילתו]

pues él, al ser el nivel de Jésed, es llamado un miembro y una vasija para la investidura del nivel de Jojmá, koaj mah ("el poder de mah"), y está anulado con respecto a Jojmá, como la anulación del efecto ante su causa.]

אבל בחינת יח"ת [יחודא תתאה] דמלי דאצי' בב"ע הוא גילוי אור האלקי להוות הבריאה מאין ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] ממש שהבריאה היא יש גמור בבחי' מוגבל שאין לו ערוך כלל וכלל לבחי' הבורא שהוא בלתי מוגבל

Pero el nivel de la unidad inferior (yijudá tataá), de Maljut de Atzilut en Beríá, Yetzirá y Asiá, es la revelación de la luz divina para traer la creación a la existencia, de la nada (ayin) a algo (yesh), como una entidad verdaderamente independiente; pues la creación es un yesh completo, en un estado limitado, que no tiene comparación alguna con el nivel del Creador, que es ilimitado.

ואם היה נמשך בבחי' עו"ע [עילה ועלול] הרי היה בבחי' בלתי גבול ג"כ אך אע"פ [אף על פי] שהוא הבריאה מאין ליש גמור עכ"ז [עם כל זה] היא בבחי' ביטול לאין

Y si se hubiera hecho descender mediante una relación de causa y efecto, también habría sido ilimitada. Sin embargo, aunque la creación es de la nada a un yesh completo, está, no obstante, en un estado de autoanulación (bitul) ante la nada (ayin),

וכמו וצבא השמים לך משתחווים כו' והוא עיקר בחי' המלי' להיות יש ושיהיה היש בטל כו':

como está dicho: "y el ejército de los cielos se inclina ante Ti", etc. Y esta es la esencia del nivel de Maljut: que haya un yesh, y que el yesh esté anulado, etc.

3 קיצור ענין הפרש בין יחוי"ע [יחודא עילאה] ליחוי"ת [ליחודא תתאה]. כמו בין עילה ועלול שהעלול מוקף מעילתו. ובטל אצלו. ובין יש מאין. וע' באגה"ק [באגרת הקודש] סי' כ':

Resumen: el asunto de la diferencia entre la unidad superior y la unidad inferior: como [la diferencia] entre causa y efecto, donde el efecto está abarcado por su causa y anulado ante ella, y [la diferencia] entre algo y la nada. Véase Igueret HaKodesh, sección 20.

4 ב ולהבין זה בתוספת ביאור הנה נודע שבחי' המלי' היא בחי' הרוממות וההתנשאות שבודאי בבחי' ההתנשאות הרי האור מובדל ומרומם בערך והעולמות מקבלים רק מבחינת המלוכה כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים

2. Para comprender esto con mayor explicación: es sabido que el nivel de Maljut es el de la exaltación y la elevación. Pues, ciertamente, en el nivel de elevación, la luz está separada y exaltada en rango, y los mundos reciben únicamente del nivel de la Realeza, como está escrito: "Tu Realeza es la realeza sobre todos los mundos".

והיינו דבחינת מלכות דאצילות נעשה ע"י לבריאה כו' וע"כ בחינת החיות של העולמות הוא מבחינת יש מאין משא"כ אם היו מקבלים מבחינת ז"א בחינות המדות דאצילות עצמן

Es decir, el nivel de Maljut de Atzilut se convierte en Atik Yomin para Beríá, etc. Por eso, la fuerza vital de los mundos está en la modalidad de algo a partir de la nada (yesh me'ayin); en cambio, si recibieran del nivel de Zeir Anpín, los atributos emocionales (midot) de Atzilut mismos,

כמו החסד שהוא עצמו יורד כו' היה בא בבחי' קירוב ע"ד עוי"ע [עילה ועלול] וה"י [והרי זה] כמו יש מיש כו' ולא היה בבחי' יש גמור ודבר בפ"ע [בפני עצמו]

como Jésed, que descende tal como es, etc., la transmisión se produciría con cercanía, a la manera de causa y efecto; esto sería como algo a partir de algo, etc., y no existiría un yesh completo, una cosa por sí misma.

אך לפי שמקבלים ע"י בחינת המלי' שהיא בחי' התנשאות והסתלקות נעשה צמצום החיות הנמשך בהם עד שנתהוו בבחי' יש בגבול ותכלית כו'

Pero, puesto que reciben por medio del nivel de Maljut, que es el nivel de elevación y retiro, se produce una contracción (tzimtzum) de la fuerza vital que se extiende dentro de ellos, hasta que llegan a existir como un yesh, con límite y fin, etc.

ומ"מ הם בבחי' ביטול לאין שהיא המלי' כי וכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים ומחמת אימת מלכות דאצילות נעשה בחינת ביטול היש

Sin embargo, se encuentran en un estado de autoanulación (bitul) ante la nada, que es Maljut, pues "todos aceptan sobre sí el yugo del Reino de los Cielos"; y, por el temor a la Realeza de Atzilut, se produce la autoanulación del yesh.

כי בחינת המלכות הם מקבלים עליהם ברצון כמ"ש שום תשים עליך מלך מדעתך ומרצונך כו'

Pues aceptan sobre sí voluntariamente el nivel de la Realeza, como está escrito: "Ciertamente pondrás sobre ti un rey": por decisión propia y por voluntad propia, etc.

[כי ל' [לשון] מלוכה אינו נופל רק על המקבלים ברצון עול מלכותו משא"כ בלתי רצון נק' ממשלה שמושל בע"כ [בעל כרחך]

[Pues el término "realeza" (melujá) solo se aplica a quienes aceptan voluntariamente el yugo de su realeza; en cambio, si no hay voluntad [de su parte], se llama "dominio" (memshalá), pues él gobierna [sobre ellos] contra su voluntad.

ולכן כר"ה [בראש השנה] שאז נברא אדה"ר [אדם הראשון] שהוא בעל בחירה וקיבל עול מלכותו ית' ברצון אז נתגלה מדת מלכותו יתברך משא"כ קודם בריאת אדה"ר [אדם הראשון] שהיו

Por eso, en Rosh Hashaná, cuando fue creado Adam, el primer hombre, que tiene libre albedrío y aceptó voluntariamente el yugo de Su Realeza, bendito sea, entonces se reveló Su atributo de Realeza, bendito sea; en cambio, antes de la creación de Adam, cuando había

רק בהמות וחיות שאינן בעלי בחירה לא היה עדיין התפשטות מדת מלכותו ית'. וע"כ ג"כ בכל ר"ה [ראש השנה] צ"ל התחדשות מדת מלכותו ית' ומלכותו ברצון קבלו עליהם כו'.

solo entre los animales domésticos y salvajes, que no tienen libre albedrío, aún no se había extendido el atributo de soberanía de D'os, bendito sea. Por eso, también en cada Rosh Hashaná debe renovarse el atributo de soberanía de D'os, bendito sea.] Y "su soberanía la aceptaron voluntariamente sobre sí", etc.

5 והנה ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ביטול הרצון למדת מלכותו ית' לקבל מלכותו ברצון מעורר למעלה בח"י הרצון העליון במדת המלוכה להיות הרצון המאציל עליון ב"ה להתלבש במדת מלכותו ית' והוא הנק' התהוות כתר מלכות כידוע

Ahora bien, mediante el despertar desde abajo (isarusa dilesata), la anulación de [la propia] voluntad ante Su atributo de Realeza, bendito sea, para aceptar voluntariamente Su Realeza, se despierta arriba el nivel de la voluntad suprema en el atributo de Realeza, de modo que la voluntad del Emánador supremo, bendito sea, se invista en Su atributo de Realeza, bendito sea. Y esto es lo que se llama la formación de Kéter Maljut (la Corona de la Realeza), como es sabido.

(ועמ"ש בד"ה תקעו בחדש. שבכל השנה המשכה זו הוא על ידי הביטול בעסק התורה והמצות שהם רצונו וחכמתו ית' וזהו שמברכים על כל מצוה ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם כו' אך רצון עליון זה הוא המלוכבש בח"ע [בחכמה עילאה].)

(Y véase lo escrito en el discurso que comienza «Toquen el shofar en la Luna Nueva»: que durante todo el año esta atracción hacia abajo se produce mediante el bitul en el estudio de la Torá y el cumplimiento de las mitzvot, que son Su voluntad y Su sabiduría, bendito sea. Y por eso recitamos sobre cada mitzvá la bendición: «Bendito eres Tú, Havaiá, nuestro D'os, Rey del mundo», etc. Pero esta voluntad suprema es la que está investida en la Jojmá superior (Jojmá Ilaá).

ואמנם בר"ה [בראש השנה] ההמשכה מבחי' עליונה יותר שברצון עליון מה שאינו מלוכבש כלל בח"ע [בחכמה עילאה] וההמשכה זו הוא ע"י רצון עליון שבנפש והוא ענין קול השופר כו' ע"ש).

Sin embargo, en Rosh Hashaná la atracción hacia abajo proviene de un nivel más elevado de la voluntad suprema: aquel que no está investido en absoluto en la Jojmá superior. Y esta atracción hacia abajo se produce mediante la voluntad suprema del alma, y esto es el sentido del sonido del shofar, etc. Véase allí.)

וביאר הדברים הנה עד"מ בנפש האדם אנו רואים שבכל מדותיו אין עיקר התפשטותם תלוי רק ע"פ הרצון והתענוג המלוכבש בבהם

La explicación del asunto es la siguiente: a modo de analogía, vemos que, en el alma humana, la expansión principal de todos sus atributos emocionales depende exclusivamente de la voluntad y el deleite investidos en ellos.

כמו שאף שמטבע הטוב להטיב מכל מקום אם אין רצונו מסכמת בהטבת והשפעת החסד זו מטעמו הכמוס להעלות כך ברצונו לא ישפיע כלל וכמ"כ [וכמו כן] במדת המלוכה לפניו יתברך

Por ejemplo, aunque la naturaleza del bueno es hacer el bien, si su voluntad no consiente en hacer el bien y otorgar bondad —por una razón oculta suya, que hace que así surja en su voluntad—, no otorgará nada. Lo mismo sucede con el atributo de Realeza ante Él, bendito sea,

שהיא בחי' ההתנשאות על זולתו תלוי ברצון המאציל ב"ה וזהו אמרו לפני מלכיות שצריך לעורר רצון עליון להיות בבחי' המלוכה

que es el nivel de elevarse por encima de los demás: depende de la voluntad del Emanador, bendito sea. Y esto es [lo que significa] «Digan ante Mí [versículos de] Realeza»: que es preciso despertar la voluntad suprema para que adopte el nivel de Realeza,

דהיינו התלבשות אור א"ס ב"ה בע"ס [בעשר ספירות] דמלי ע"כ או מרים עשרה פסוקים להביא המשכה מן התנ"ך [התורה נביאים כתובים] דאורייתא מחכמה נפקת כו' להיות נעוץ תחלתו בסופן כ"ע [כתר עליון] איהו כתר מלי כו'

es decir, la investidura de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, en las diez Sefirot de Maljut. Por eso recitamos diez versículos, para atraer desde el Tanaj, pues «la Torá emana de Jojmá», etc., de modo que «su principio está enclavado en su fin»: Kéter Elyón es Kéter Maljut, etc.

והנה כדי להמשיך בחי' ענג ורצון זה צריך בהכרח להמשיך ממקור כל התענוגים רעוא דכל רעוין דעתיקא סתימו דכל סתימין כו'

Ahora bien, para atraer hacia abajo este deleite y esta voluntad, es indispensable atraer desde la fuente de todos los deleites: «la voluntad de todas las voluntades» de Atiká, «el oculto de todos los ocultos», etc.

דהיינו שכך עלה ברצונו העליון במקור כל התענוגים הנעלם שיהיה ענג לפניו בבחי' מלוכה דוקא

Es decir, que así surgió en Su voluntad suprema, en la fuente oculta de todos los deleites, que hubiera deleite ante Él específicamente en [el estado de] soberanía;

דהיינו להמשיך רצון וענג להיות רצון המאציל בזה שיהיה חפץ ומתענג בזה אנא אמלוך כו'

es decir, hacer descender voluntad y deleite, de modo que el Emanador tenga voluntad de esto: que desee y se deleite en ello: “Reinaré”, etc.

ועיקר הענג שבמלוכה העליונה עד רום המעלות היינו שיהיה יש ושיהיה היש בטל בקבלת עול מלכותו ברצון כו' ועמ"ש מזה בד"ה צאינה וראינה גבי פי' במלך שלמה מלך שהשלום שלו.

Y la esencia del deleite en la soberanía suprema, hasta las alturas más excelsas, consiste en que haya un yesh y que este se anule al aceptar voluntariamente el yugo de Su soberanía, etc. Véase también lo escrito sobre esto en el discurso que comienza "Salgan y contemplen", en la explicación de "el rey Shlomó": el Rey a quien pertenece la paz.

6 והנה בתחלת בריאת העולמות נמשך הענג והרצון העליון מאליו מצד עצמו כי חפץ חסד הוא

Ahora bien, al comienzo de la creación de los mundos, el deleite y la voluntad supernos se hicieron descender por sí mismos, desde Él mismo, "pues desea la bondad".

אבל אח"כ במעשה התחתונים תליא מילתא בהעלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] לעורר רצון העליון ע"י ביטול רצון שלמטה כו' וזה נעשה בר"ה [בראש השנה] שאומרים "מלכיות להיות בחי' בנין המל' ממקור הראשון

Pero después, "el asunto depende" de las acciones de los seres inferiores: de elevar mayin nukvin (aguas femeninas) para despertar la voluntad suprema mediante la anulación de la voluntad de abajo, etc. Esto se realiza en Rosh Hashaná, cuando decimos diez [versículos de] Maljuiot, para que se construya Maljut a partir de la fuente primera,

דהיינו להמשיך כתר מל' שע"י עיקר בניינה [ומטעם הנ"ל שעיקר המדה תלויה בהמשכת הרצון ב"ה ועמ"ש מזה בד"ה בהעלותך שזהו ענין אל מול פני המנורה כו' דהיינו כתר שבמל'.

es decir, hacer descender Kéter de Maljut, mediante lo cual se produce principalmente su construcción. [Por la razón mencionada anteriormente: que el atributo depende principalmente de que se haga descender la voluntad del Bendito. Y véase lo escrito sobre esto en el discurso que comienza "Cuando enciendas", pues este es el significado de "hacia la cara de la menorá", etc., es decir, Kéter dentro de Maljut.

7 ועמ"ש בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות. גבי בחינת פני היא כתר מלכות לפי שהמלכות ל"ל [לית ליה] /

מגרמה כלום ומקבלת מעשר מלכיות שלכן אומרים בר"ה [בראש השנה] יו"ד מלכיות וכתר מקבלת ממלכות שבכתר וזו היא בחי' פני.

Y véase lo escrito en la explicación del versículo "Que traigan vestiduras reales", acerca del nivel de panai ("Mi rostro"): es Kéter Maljut, pues Maljut "no tiene nada de sí misma" y recibe de diez [niveles de] Maljut; por eso, en Rosh HaShaná decimos diez [versículos de] Maljuyot. Y su Kéter lo recibe de Maljut dentro de Kéter; este es el nivel de panai.

עכ"ל [עד כאן לשונו]. **וז"ש** [וזהו שכתוב] **לך אמר לבי בקשו פני ועיין בהרמ"ז** [בהרב משה זכות] **פ' אמור** (דצ"ג ע"ב) **שפי' כן דהיינו כתר מלי והיינו ע"י את פניך הוי' אבקש.**

Fin de la cita. Y esto es [lo que significa] lo escrito: “De Ti dijo mi corazón: ‘Busquen Mi rostro’”; véase también el Ramaz sobre la parashá de Emor (93b), quien lo explica de este modo, es decir, [como] Kéter Maljut. Y esto se realiza mediante “Tu rostro, Havaíá, buscaré”,

שהם ע"ס [עשר ספירות] **שמיו"ד מלכיות שבהם נעשה בנין הנוק'** [הנוקבא]. **א"נ** [אי נמי] **את פניך הוי' היינו אורות אריך ועתיק כמש"ש** [כמה שכתוב שם] **הרמ"ז** [הרב משה זכות]

que son las Diez Sefirot provenientes de las diez Maljuyot, mediante las cuales se forma Nukvá. O bien, “Tu rostro, Havaíá” se refiere a las luces de Arij y Atik, como escribe allí el Ramaz;

והיינו לפי שמשם נמשך להיות הכתר שבמלי כנ"ל והוא הנק' פני. וזהו ענין ראש השנה.

pues de allí se atrae lo que llega a ser el Kéter dentro de Maljut, como se mencionó arriba, y esto es lo que se llama panai. Este es el sentido de Rosh HaShaná:

שנה הוא בחי' מלי וראש השנה היינו גלגלתא וכתר שבמלי וע' מזה בפ' הרמ"ז [הרב משה זכות] **בפ' תצא** (דרע"ז ע"ב)

el año (shaná) es el nivel de Maljut, y la cabeza del año (Rosh HaShaná) es la Gulgalta (cráneo) y Kéter dentro de Maljut. Véase también al respecto el comentario del Ramaz sobre la parashá de [Ki] Tetzé (277b).

וזהו ענין תחלת מעשיך כי המלי היא בחינת עשייה שבאצילות ותחלת מעשיך היינו כתר דנוק' [דנוקבא] **שהוא תחילת בחי' עשייה הנ"ל.**

Y este es el sentido de “el comienzo de Tus obras”: pues Maljut es el nivel de Asiá (acción) dentro de Atzilut, y “el comienzo de Tus obras” es el Kéter de Nukvá, que es el comienzo del nivel de Asiá mencionado arriba.

וזכרון ליום ראשון י"ל [יש לומר] **דהיינו כתר הכללי בחי' א"א שנק' יום ראשון שלמעלה מההשתלשלות כמ"ש סד"ה ביום השע"צ** [השמיני עצרת].

Y “un recuerdo del primer día” puede explicarse como el Kéter general, el nivel de Arij Anpín, llamado “el primer día”, pues está por encima de la cadena descendente de los mundos (hishtalshe-lut), como está escrito al final del discurso que comienza “En el día de Sheminí Atzéret”.

8 והיינו שממלי שבכתר נמשך להיות כתר שבמלי כנ"ל. ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער א"א ספ"ב [סוף פרק ב'] דהמלי שרשה למעלה מט"ס [מט' ספירות] דא"א עצמן אלא מבחינת עתיק כו' וזהו זכרון ליום ראשון.

Es decir, de la Maljut dentro de Kéter se extrae [lo que llega] a ser el Kéter dentro de Maljut, como se mencionó arriba. Véase también Etz Chaim, Shaar Arich Anpin, al final del capítulo 2, donde se explica que la raíz de Maljut está por encima de las nueve Sefirot del propio Arich Anpin; más bien, [proviene] del nivel de Atik, etc. Y esto es "un recuerdo del primer día".

ועמ"ש בפ"י המלות ע"פ ארוממך אלקי המלך] כי הנה ר"ה [ראש השנה] זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון וע"כ נק' ר"ה [ראש השנה] ראש גילוי החיות דרך כללות על כל השנה.

Y véase lo escrito en la explicación de las palabras del versículo "Te exaltaré, mi D'os, el Rey".] Pues Rosh Hashaná es "este día, el comienzo de Tus obras, un recuerdo del primer día"; por eso, Rosh Hashaná es llamado la cabeza de la revelación de la fuerza vital (jayut), de manera general y colectiva, para todo el año.

9 וכח זה ניתן לישראל להיותם מקבלים מלכותו ית' ברצון משא"כ בבחי' שנקרא מושל וממשלתך בכל דור ודור אפילו דור המבול ודור הפלגה שמרדו בה' מ"מ מלכותו בכל משלה כתיב ובחי' ממשלה בע"כ [בעל כרחך]

Y este poder fue dado a Israel, porque aceptan voluntariamente Su reinado, bendito sea. Esto no es así en el nivel en que Él es llamado "gobernante": "y Tu dominio se extiende en cada generación". Incluso sobre la generación del Diluvio y la generación de la Dispersión, que se rebelaron contra D'os, está escrito, sin embargo: "Su reinado domina sobre todo"; y el dominio se impone contra la voluntad [de ellos].

ולכן אפי' [אפילו] בלעם אמר לא אוכל לעבור את פי ה' כי רוח המושל עליו יעלה בע"כ [בעל כרחך] (ועיין בפ' מקץ קצ"ה ע"א)

Por eso, incluso Bilam dijo: "No puedo transgredir la palabra de Havaíá", pues "el espíritu del gobernante" se eleva sobre él contra su voluntad. (Y véase Parshas Mikeitz, 195a.)

אבל להיות נק' בשם מלך לקבל ברצון נעשה ע"י עושי רצונו דוקא [ועמ"ש בד"ה אתם נצבים בפ"י למען הקים אותך לו לעם]:

Pero ser llamado "Rey", aceptado voluntariamente, se logra específicamente por medio de quienes cumplen Su voluntad. [Y véase lo escrito en el discurso que comienza "Ustedes están de pie", acerca de la explicación de "a fin de establecerte como pueblo Suyo".]

10 קיצור. מלי רוממות ומ"מ נמשך ביטול ומלכותו ברצון קבלו. ועי"ז מעוררים הרצון שימשך להיות כתר דנוק' [דנוקבא] והמשכה זו צ"ל מא"א [מאריך אנפין] ועתיק רצון ותענוג העליון.

Resumen: Maljut es exaltación y, sin embargo, de ella se desprende bitul, y “aceptaron de buen grado Su reinado”. Por medio de esto se despierta la voluntad, para que se prolongue y se convierta en el Kéter de Nukvá; y esta prolongación debe provenir de Arij Anpín y Atik, la voluntad y el deleite supremos.

ג והנה כל המשכת ענג ורצון עליון במדת המלוכה ממקור כל התענוגים הוא ע"י השופר שהוא של איל

3. Ahora bien, toda esta prolongación del deleite y la voluntad supremos hacia el atributo de la realeza, desde la fuente de todos los deleites, se produce por medio del shofar, que es de carnero.

והענין כי הנה שרש נפש הבהמה הוא מבחי' פני אריה פני שור כו' שבמרכבה ששרשם מבחי' בהמות בהררי אלף שמבחי' התהו

La explicación es la siguiente: la raíz del alma de un animal proviene del nivel de “el rostro de un león” y “el rostro de un buey”, etc., en la Carroza (Merkavá), cuya raíz proviene del nivel de “las bestias sobre mil montañas”, que pertenece al nivel de Tohu (caos).

והנה ידוע שמפני שהאורות דתהו היו בריבוי ותוקף גדול לא יכלו הכלים לסבול האור וע"כ נפלו הכלים ונשברו ומקום נפילתן היה בעולם הבריאה והן הן המרכבה דפני אריה פני שור כו'

Ahora bien, es sabido que, debido a que las luces de Tohu eran muy abundantes e intensas, las vasijas no podían soportar la luz; por eso las vasijas cayeron y se quebraron. El lugar donde cayeron fue el Mundo de Beríá, y ellas mismas son la Carroza de “el rostro de un león”, “el rostro de un buey”, etc.

ולכן טבע הבהמה בבחי' ביטול יותר מהאדם [ועמ"ש בזה בפ' אמור בד"ה והניף הכהן אותם כו' על שני כבשים כו'] מפני שהאדם יש לו דעת מעולם התיקון

Por lo tanto, la naturaleza del animal está en un estado de mayor bitul que la del hombre [y véase lo escrito sobre esto en la parashá Emor, en el discurso que comienza “Y el kohén los mecerá, etc., sobre los dos corderos”, etc.], porque el hombre tiene Daat, proveniente del mundo de Tikún (rectificación),

אבל הבהמה הוא למטה מן הדעת והיינו מפני שרשה שהוא למעלה מן הדעת מבחי עולם התהו כו'

mientras que el animal está por debajo de Daat; y esto se debe a su raíz, que está por encima de Daat, en el nivel del mundo de Tohu, etc.

ולכן תוקעין בשופר של בהמה דוקא שיש בה בחי ביטול יותר לעורר בחי ביטול שלמעלה מן הדעת והיא עצמו הטעם בענין התקיעה

Por lo tanto, se hace sonar específicamente un shofar de animal, que tiene un nivel mayor de bitul, para despertar el nivel de bitul que está por encima de Daat. Y esta misma es la razón del asunto de la tekiá (el sonido):

שהוא קול פשוט היוצא מהבל הלב שעדיין לא בא לידי גילוי באותיות כלל מפני שהוא מבחי פנימית נקודת הלב שאינו בא כלל לידי גילוי אותיות עדיין

es un sonido simple que sale del aliento del corazón, que todavía no ha llegado a manifestarse en letras en absoluto, porque proviene del nivel de la dimensión interior del punto del corazón, que todavía no llega a manifestarse en letras en absoluto.

כי האותיות שרשם בחכמה שבממוח ובחי הכל הזה היוצא בבחינת קול פשוט הוא בבחינת פנימית נקודת הלב שלמעלה מהחכמה שבממוח כו'

Pues la raíz de las letras está en la Jojmá del cerebro, mientras que este aliento que sale como un sonido simple está en el nivel de la dimensión interior de la punta del corazón, que está por encima de la Jojmá del cerebro, etc.

וביאור זה הנה ידוע שיש ב' מיני קול הא' הנקרא קול הדבור שגם הוא יוצא מהבל הלב

La explicación es la siguiente: es sabido que hay dos clases de sonido. La primera es lo que se llama el sonido del habla, que también sale del aliento del corazón,

אך הוא מבחי חיצונית הלב שהן בחינות המדות שכלב הנמשכות מהמוחין דח"ב [דחכמה ובינה] עד למטה מן הדעת שהדעת ממשיך השכל שבממוח אל הלב.

pero procede del nivel de la dimensión exterior (jitzoniut) del corazón, que son los atributos emocionales (midot) del corazón, los cuales se extienden desde el intelecto (mojin) de Jojmá y Biná hasta por debajo de Daat, pues Daat lleva al corazón el intelecto que está en el cerebro.

אבל בחי' קול פשוט היוצא מהבל הפנימי שבעומקא דלבא שהוא למעלה מן השכל להיותו פנימית הרצון שבלתי מוגבל בשכל שלכן הוא קול פשוט וכמו צעקה פתאומית שבאה מנקודת עומק הלב להיות ההתפעלות בעצם הנפש ממש

Pero el nivel del sonido simple sale del aliento interior que está en la profundidad del corazón, por encima del intelecto, pues es la dimensión interior de la voluntad, que no está limitada por el intelecto; por eso es un sonido simple, como un grito repentino que surge de la punta de la profundidad del corazón, cuando la conmoción alcanza la esencia misma del alma,

כמו צעק לבם אל ה' ובחינת צעקה זו היא למעלה משרש האותיות שבחכמה [ועמ"ש מזה באריכות ג"כ בד"ה תקעו בחדש הנ"ל] וע"י שתוקעים בו תקיעה

como en "Su corazón clamó a D'os". Y este clamor está por encima de la raíz de las letras, que está en Jojmá [y véase también lo que se explica extensamente sobre esto en el discurso que comienza "Toquen el shofar en la Luna Nueva", mencionado arriba]. Y al hacer sonar una tekia

של מצוה בקול פשוט וברעותא דלבא שבבחי' למעלה מן הדעת ולמעלה מבחי' אותיות מעורר ג"כ למעלה בחי' כתר שלמעלה מהחכמה ודעת ונמשך ענג בבחינת מלוכה להיות מתענג מביטול היש

de una mitzvá con un sonido simple y con el deseo del corazón (re'usa deliba), que está en un nivel superior a Daat y por encima del nivel de las letras, también se despierta arriba el nivel de Kéter, que está por encima de Jojmá y Daat, y se atrae deleite al nivel de Maljut (soberanía), de modo que Él se deleita en la autoanulación del yesh.

ולכן תוקעים בשופר שצדו א' קצר והב' רחב ע"ד שנאמר מן המצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה וד"ל [ודי למבין].

Por eso se toca un shofar cuyo extremo tiene un lado estrecho y el otro ancho, conforme a lo dicho: "Desde la estrechez clamé a D'os; D'os me respondió con amplitud". Y esto basta para quien entiende.

11 והיינו תקיעה ראשונה שהיא המשכה מלמעלה למטה שמתענג מביטול היש כנ"ל אמנם תקיעה אחרונה היא העלאה ממטה למעלה ע"י קדימת השברים והתרועה

Y esto es la primera tekía, que es una prolongación de arriba hacia abajo, de modo que Él se deleita en la anulación del yesh, como se mencionó antes. Sin embargo, la última tekía es una elevación de abajo hacia arriba, por medio de los shevarim y la teruá que la preceden,

שהם בבחי' שמאל דוחה והתעוררות רמים כמ"ש במ"א וכמ"ש בכוונת שהתקיעות והשברים הם לבטל היצה"ר [היצר הרע] כו' [ועכ"ז [ועם כל זה] יובן הפסוק כי קרוב אליך הדבר כו' לעשותו.

que corresponden al nivel de "la mano izquierda que rechaza" y al despertar de una gran misericordia, como se explica en otro lugar, y como está escrito en las Kavannot: que las tekiót y los shevarim sirven para anular la inclinación al mal, etc. [Y con todo esto se entenderá el versículo: "Pues la palabra está cerca de ti, etc., para cumplirla".

פי' הדבר היינו ה' דבר מלי דאצילות לעשותו להיות בנין הנוק' [הנוקבא] שנק' ג"כ עשייה שבאצי' כנ"ל ועמ"ש בד"ה והיה מדי חדש.

El significado es que "la palabra" es la palabra de D'os, Maljut de Atzilut; "para cumplirla" significa que se construya Nukvá, que también es llamada Asiá (acción) dentro de Atzilut, como se mencionó antes. Véase también lo escrito en el discurso que comienza: "Y sucederá de una luna nueva a otra".

כי דבור לשון הנהגה והמשכה כו' להתלבש גם בעשייה גשמיות כו' וזהו ענין ששת ימי המעשה משא"כ בשבת כתיב ממצוא חפצך ודבר דבר כו'.

Pues "habla" (dibur) es una expresión de conducción y prolongación, etc., para investirse incluso en la acción física, etc. Y este es el sentido de los seis días de acción (maasé). En cambio, acerca de Shabat está escrito: "que te abstengas de ocuparte de tus asuntos y de hablar palabras", etc.

12 ובפי' היינו ע"י השופר ובלבבך רעו"ד [רעותא דליבא] ואומרו כי קרוב אליך כו' היינו שאתם קרובים זל"ז [זה לזה]

"En tu boca": es decir, por medio del shofar; "y en tu corazón": el deseo del corazón (re'uta deliba). Y cuando dice "pues [la palabra] está cerca de ti", etc., significa que ustedes están cerca unos de otros,

כי הנוק' [הנוקבא] נק' אחותי לז"א שהוא הנק' ישראל כי שרית כו'. וגם שבנינה הוא מט' [מטה] מלכיות שלו.

pues Nukvá es llamada "mi hermana" de Zeir Anpín, quien es llamado Israel, "porque has luchado", etc. Además, su construcción se realiza a partir de sus nueve Maljuiot.

ועוד כי שרש אותיות הדבור שמח"ע [שמחכמה עילאה] היינו ג"כ מקדמות השכל שלמעלה מהשכל המושג כמ"ש באגה, ק ע"פ ויעש דוד שם וא"כ עם היות שהמשכת

Además, la raíz de las letras del habla, que provienen de la Jojmá superior, también proviene de la "precedencia del intelecto" (kadmut hasejel), que está por encima del intelecto comprensible, como está escrito en Igueret HaKodesh sobre el versículo "Y David se hizo un nombre". Por lo tanto, aunque la continuación

הרצון וכתר דמלי צ"ל נמשך מא"א [מאריך אנפין] שלמעלה גם מהחכמה עכ"פ [על כל פנים] קרובים הם זל"ז [זה לזה] ועמ"ש סד"ה כי המצוה הזאת כו' מענין זה דכי קרוב אליך הדבר.

de la voluntad y de Kéter de Maljut debe provenir de Arij Anpín, que está incluso por encima de Jojmá, de todos modos están cerca una de otra. Y véase lo escrito al final del discurso que comienza "Pues este mandamiento", etc., acerca de este tema de "Pues la palabra está cerca de ti".

א"נ [אי נמי] כמ"ש [בזכריה סימן ד'] והנה מנורת זהב כו' זה דבר ה' והמנורה היא כנס"י [כנסת ישראל].

Otra explicación: como está escrito (en Zacarías, capítulo 4): "Y he aquí, un candelabro de oro", etc.; "Esta es la palabra de Havaíá"; y el candelabro es Knesset Israel (la Congregación de Israel).

ובמ"א נת' [נתבאר] שיש במלי ב' פרצופים פרצוף הפנימי נקרא כנס"י [כנסת ישראל] והחיצון זהו הדבור וזהו כי קרוב אליך הדבר וזהו ג"כ ענין ישראל עלו במחשבה והמחשבה עם הדבור קרובים זל"ז [זה לזה].

Y en otro lugar se explicó que en Maljut hay dos partzufim (configuraciones): el partzuf interior es llamado Knesset Israel, y el exterior es el habla. Esto es "Pues la palabra está cerca de ti". Y esto también alude a "Israel surgió en el pensamiento": el pensamiento y el habla están cerca uno de otro.]

והנה מבואר בפע"ח [בפרי עץ חיים] שסוד השופר הוא בבינה כי התלבשות ומקום גילוי התענוג הוא בבינה וכנודע כי התגלות עתיק הוא בבינה

Ahora bien, se explica en Pri Etz Chaim que el misterio del shofar está en Biná, pues el deleite se inviste y se revela en Biná; y, como es sabido, la revelación de Atik tiene lugar en Biná.

(ועמ"ש מזה בפי' לך גבי' ה' דאברהם ע"ש) ולכן הוא בחי' עוה"ב [עולם הבא] והיינו מפני שהיא בחי' השגה ועיקר התגלות התענוג הוא בהשגה דוקא כמו עדמ"מ [עד"מ] למטה באדם כשנופל לו איזה השגה ושכל חדש באיזו עמקות הוא מתמלא תענוג

(Y véase lo escrito acerca de esto en la parashá Lej Lejá, con respecto a la hei de Avraham; véase allí.) Por eso, es el nivel del Mundo Venidero; esto se debe a que es el nivel de la comprensión, y la revelación principal del deleite se produce específicamente en la comprensión. A modo de analogía, abajo, en el ser humano: cuando se le ocurre alguna comprensión, una idea nueva y profunda, se llena de deleite.

אמנם עיקר התגלות וההתפשטות התענוג בשלימות הוא דוקא אח"כ כשמשיג העמקות הזאת בהרחבת שכלו ורוחב בינתו דוקא וכמ"כ [וכמו כן] הוא למעלה שהתענוג עליון מלובש בחכמה הנקרא עדן שהוא עצם דבר המושג כמו שהוא עדיין בעצמותו

Sin embargo, la revelación principal y la expansión plena del deleite se producen específicamente después, cuando él comprende esta profundidad con la amplitud de su intelecto y la vastedad de su entendimiento. Así también arriba: el deleite supremo está revestido en Jojmá, llamada Edén, que es la esencia de aquello que se comprende, tal como todavía está en su esencia;

אמנם שם הוא בהעלם ועיקר התגלותו כשנמשך בבחי' בינה שהיא בחי' השגה בהתפשטות אורך ורוחב כו'.

pero allí está oculto, y su revelación principal ocurre cuando se extiende al nivel de Biná, que es el nivel de la comprensión, en una expansión de longitud y amplitud, etc.

ולכן השופר הוא ג"כ בבינה שהתגלות התענוג הנמשך ע"י השופר הוא בבינה ומשם מקבל הדבור שהוא בחי' מלי' בדבר ה' שמים נעשו להיות ענג במדת המלי' ג"כ:

Por eso, el shofar también está en Biná, pues la revelación del deleite que se hace descender por medio del shofar tiene lugar en Biná; y desde allí recibe el habla, que es el nivel de Maljut: "Por la palabra de Havaíá fueron hechos los cielos", para que también haya deleite en el atributo de Maljut.

13 קיצור. והמשכה זו ע"י השופר קול פשוט פנימית הלב שלמעלה מהשכל ומעורר כמ"כ [כמו כן] רצון העליון שלמעלה מהחכמה והיינו ע"י שופר של איל דוקא הבהמה יש בה ביטול ממדרגות עליונות.

Resumen: Esta atracción se produce por medio del shofar, un sonido simple, la dimensión interior del corazón, que está por encima del intelecto; y asimismo despierta la voluntad suprema, que está por encima de Jojmá. Esto se logra específicamente mediante un shofar hecho del cuerno de un carnero: el animal posee bitul que proviene de niveles superiores.

ובפע"ח [ובפרי עץ חיים] שהשופר בבינה כי התגלות עתיק הוא בבינה: ד ומעתה יבואר למה אין תקיעת שופר דוחה שבת והוא

Y en Pri Etz Chaim se enseña que el shofar corresponde a Biná, porque la revelación de Atik se produce en Biná. 4. Ahora se explicará por qué hacer sonar el shofar no desplaza al Shabat. Esto se debe a que

כי ענין השבת הוא מ"ש כי בו שבת כו' ויכולו השמים והארץ כו' ויכל אלקים ביום השביעי כו'

la naturaleza del Shabat es lo que está escrito: "pues en él descansó", etc.; "Y fueron completados los cielos y la tierra", etc.; "Y D'os completó en el séptimo día", etc.

כמו עד"מ באדם כששובת ונח מאיזו מלאכת עבודה שהיה שכלו ומחשבתו מלובשת באותה מלאכה לעיין בכל פרטי המלאכה בהתחכמות כו'

Como, por ejemplo, en el caso de una persona que deja y descansa de alguna labor en la que había aplicado su intelecto y su pensamiento, examinando con ingenio todos los detalles del trabajo, etc.:

וכששובת אזי מתעלה השכל וחוזר למקורו ומתפשט מהתלבשותו כו' ואזי נמשך לו תענוג משלימות המלאכה

cuando deja de trabajar, el intelecto se eleva, regresa a su fuente y se despoja de su investidura en esa labor, etc.; entonces recibe deleite de la obra concluida.

ולכן בסיום מסכתא עושין סעודה מחמת התענוג שבא בגמר והשלמת לימודו דוקא וכך עד"מ הוא למעלה שבששת ימי בראשית היו ירידות והמשכות המדות עליונות

Por eso se hace una comida al concluir un tratado: por el deleite que surge específicamente al terminar y completar el estudio. Y así también, por analogía, ocurre arriba: durante los seis días de la Creación hubo descensos y atracciones de los atributos emocionales supremos (midot)

לברוא בהן השמים והארץ וכל צבאם יום ראשון במאמר יהי אור ירד ונמשך במדת החסד [ומדת הגבורה כלולה בה להגביל שפעה ובתוכן מלובשת בחי' חכמה

para crear por medio de ellos los cielos, la tierra y todo su ejército. El primer día, con la expresión "Que haya luz", [la luz] descendió y fue atraída mediante el atributo de Jésed [y el atributo de Guevurá está incluido en él para limitar su flujo; y dentro de ellos está investido el nivel de Jojmá,

להיות ההשפעה ע"פ גזירת החכמה] יום ב' יהי רקיע ממדת הגבורה כו' ואח"כ בשבת כשוישבות ביום השביעי שנח ממלאכתו כביכול ונתעלו מדותיו וחכמתו ית' בעצמותו

para que la influencia se ajuste al decreto de Jojmá]; el segundo día, "Que haya un firmamento", provino del atributo de Guevurá, etc. Luego, en Shabat, cuando "descansó en el séptimo día", pues descansó de Su obra, por así decirlo, Sus atributos y Su sabiduría, bendito sea, se elevaron a Su esencia,

ואזי ויכל אלקים ביום השביעי ויכל הוא מלשון כלתה נפשי פי' שנמשך בחינת התענוג העליון ומתגלה בכל אשר פעל ועשה בשימ"ב [בששת ימי בראשית] הנ"ל וכמו שכתוב

Entonces: "Y D'os completó (vayejal) en el séptimo día". Vayejal deriva de la expresión "mi alma anhela (kalsá)"; es decir, el deleite supremo desciende y se revela en todo lo que Él hizo y creó durante los seis días de la Creación mencionados antes; y como está escrito:

והנה טוב מאד כו' וג"פ [וגי פעמים] ביום השביעי הוא כנגד ג' בחינות שהתענוג מתלבש בהם בינה הוד יסוד כו'

"Y he aquí que era muy bueno", etc. Y las tres menciones de "en el séptimo día" corresponden a los tres niveles en los que se reviste el deleite: Biná, Hod y Yesod, etc.

וז"ש [וזהו שכתוב] בע"ח [בעץ חיים] ששבת הוא גילוי מוחין דאבא וכמ"ש ושמרתם את השבת כו' כי קדש היא לכם

Y esto es lo que está escrito en Etz Chaim: que el Shabat es la revelación de los mojin de Aba; y como está escrito: "Guardarán el Shabat, etc., porque es sagrado (kódesh) para ustedes",

כי התענוג הנמשך הוא מתלבש בחכמה שלכן נקרא עדן בכתוב והוא עדי"מ הנ"ל כשנופל לאדם איזו השכלה מתמלא בתענוג כו' כנ"ל.

pues el deleite que desciende se reviste en Jojmá, que por eso es llamada Edén en las Escrituras. Y esto es como en la analogía mencionada antes: cuando a una persona se le ocurre alguna idea, se llena de deleite, etc., como se mencionó antes.

14 ולכן כתיב ממצוא חפצך ודבר דבר כי הדבור מתעלה בחכמה שהרי התענוג הוא מן הדבור של המאמרות יהי אור יהי רקיע כו'.

Por eso está escrito: “de perseguir tus asuntos y hablar palabras”, pues el habla asciende a Jojmá; porque el deleite proviene del habla de las expresiones “Que haya luz”, “Que haya un firmamento”, etc.

ואם כן הוא שבשבת נמשך מצד עצמו גילוי תענוג עליון שמתענג מכל אשר עשה ממילא אינו נצרך לשופר שהוא ג"כ

Y si es así, puesto que en Shabat se revela por sí mismo el deleite supremo, pues Él se deleita en todo lo que hizo, resulta que no se necesita el shofar, que también es

רק ענין המשכת התענוג במדת המלוכה וע"כ נדחה מ"ע [מצות עשה] של שופר בשבת [ומה גם לפמ"ש [לפי מה שכתוב] בזהר בשלח (דס"ג ע"ב) ובפ' יתרו (דפ"ח ע"א) בענין

solo un medio para atraer el deleite al atributo de la Realeza. Por eso, el precepto positivo del shofar queda suspendido en Shabat. [Más aún, de acuerdo con lo escrito en el Zohar, Beshalach (63b), y en Parshas Yisro (88a), acerca de

דהא כל שיתא יומין מתברכין מיומא שביעאה שהיא הבינה כמ"ש במק"מ [במקדש מלך] שם א"כ גם שבת הוא בחי' התגלות עתיק שבבינה אשר זהו בחינת השופר]:

que “los seis días reciben bendición del séptimo día”, que es Biná, como está escrito allí en el Mikdash Melech. Si es así, también Shabat es el nivel de la revelación de Atik en Biná, que es el nivel del shofar.]

15 אך להבין מה שמן התורה מצוה וחיוב אפי' [אפילו] לתקוע בשבת אלא שחז"ל [שחכמינו זכרונם לברכה] אסרו משום גזרה דרבה.

Pero [debemos aún] comprender por qué, según la ley de la Torá, existe una mitzvá y una obligación de hacer sonar [el shofar] incluso en Shabat, y solo nuestros Sabios, de bendita memoria, lo prohibieron debido al decreto de Rabá.

הנה באמת יש כמה בחינות בענין התענוג לאין קץ ותכלית ויותר ממ"ש בע"ה בענין סדר ההשתלשלות וכמ"ש בהקדמת הרח"ו [הרבי חיים ויטאל] עצמו שאינו מזכיר כ"א כטפה מן הים כו'

En verdad, hay muchos niveles en la cuestión del deleite, sin fin ni límite, más de lo que está escrito en Etz Chaim acerca del orden de la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut); tal como escribe el propio Rabí Jaim Vital en su introducción: que solo menciona una gota del mar, etc.

דהנה גם בגשמיות אנו רואים שהתענוג בנפש הוא ביתר שאת ויתר ריבוי מדרגות משאר כחות הנפש וכנראה בעליל שיש תענוגים רבים לאין קץ ותכלית

Pues incluso en los asuntos físicos vemos que el deleite en el alma tiene mayor intensidad y una variedad de niveles mucho más amplia que las demás facultades del alma; como es evidente, hay muchos deleites, sin fin ni límite.

כי יש הרבה מיני תענוג בחוש הטעם בחיך יטעם אוכל או משקה בהרבה מינים מינים ממינים שונים וכל אי מובדל ומשונה מחבירו בטעמו וכיוצא בזה בחוש הריח

Pues hay muchas clases de deleite en el sentido del gusto, cuando el paladar prueba un alimento o una bebida de muchas clases y variedades distintas; cada una se distingue de las demás por su sabor. Y lo mismo sucede con el sentido del olfato;

וכן בדבור שמתענג מצחות הלשון והמליצה בהגיון או דקדוק או אפילו במלתא דבדיחותא וכן בשמיעה מקול נאה או כלי זמר ערב וכיוצא וכן בראיה יש תענוגים רבים שונים כנודע ועאכ"ו [ועל אחת כמה וכמה] בכחות רוחניים כמו השכל כו' וכיוצא.

y también en el habla, donde uno se deleita en la fluidez del lenguaje y la elocuencia, en la lógica o la gramática, o incluso en un comentario ingenioso; y también en el oído, al escuchar una voz hermosa o un instrumento musical agradable, y cosas semejantes; y también en la vista hay muchos deleites diferentes, como es sabido. Y con mayor razón sucede así con las facultades espirituales, como el intelecto, etc., y cosas semejantes.

16 ומזה יכול המשכיל לצייר עוצם הריבוי בתענוג אלקי מאחר שנודע דכללות התענוג שבענינים דהאי עלמא הוא רק פסולת ותמצית דתמצית מתענוג האלקי וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] ר"ע [רבי עקיבא] שחק ואמר אם לעוברי רצונו כו'

De esto, la persona reflexiva puede imaginar la inmensa abundancia del deleite divino, pues se sabe que el deleite que en conjunto hay en las cosas de este mundo no es más que el desecho y el extracto del extracto del deleite divino; como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: "Rabí Akiva se rio y dijo: Si a quienes transgreden Su voluntad, etc.",

וכמ"ש במ"א ועאכ"ו [ועל אחת כמה וכמה] למקור התענוג העליון שהוא בודאי רב הכמות והאיכות לאין קץ ותכלית וביתר שאת ויתר עז מכל הי"ס [ה"י ספירות] שלמעלה עד"מ הנ"ל דחוש התענוג שבנפש שגדול מאד ורב כחו יותר מכל כחות הנפש כנ"ל.

y como está escrito en otro lugar. Y con mayor razón, la fuente del deleite supremo, que ciertamente es inmensa en cantidad y calidad, sin fin ni límite, y «mayor en eminencia y mayor en poder» que todas las diez Sefirot superiores, según la analogía mencionada antes del sentido del deleite en el alma, que es muy grande y más poderoso que todas las facultades del alma, como se mencionó antes.

17 ולכן נק' בחי' מקור התענוגים למעלה בשם אריך אנפין לפי שמתפשט באריכות הרבה כנ"ל. ועמ"ש ע"פ ואתה מרכבות קדש.

Por lo tanto, el nivel de la fuente de los deleites de lo Alto recibe el nombre de Arij Anpín (el Rostro Largo), porque se extiende ampliamente, como se mencionó antes. Véase también lo escrito acerca del versículo: "Y Tú viniste de entre miríadas de santidad".

משא"כ המדות דאצילות נקרא זעיר אנפין לפי שהם מעטי הכמות ובבחי' קיצור בעצם מציאותן ועד"מ ממדות שבלב האדם אהוי"ר [אהבה ויראה] שהם כחות מצומצמים וקצרים בעצם מציאותן ואינן בערך אורך המציאות של התענוג כנ"ל.

En cambio, los atributos emocionales (midot) de Atzilut reciben el nombre de Zeir Anpín (el Rostro Pequeño), porque son reducidos en cantidad y esencialmente breves en su propia existencia. A modo de analogía, lo mismo ocurre con los atributos emocionales del corazón de una persona —el amor y el temor—, que son fuerzas limitadas y esencialmente breves, y no se comparan con la extensión de la existencia del deleite, como se mencionó antes.

18 והנה בח"י המשכת התענוג שיתענג ממדת המלוכה הנמשך ע"י השופר הוא מבחי' מובדלת מבחי' התענוג המאיר בשבת שהמתענג מחמת כי וירא אלקים את כל אשר עשה

Ahora bien, la atracción del deleite —que Él se deleite en el atributo de la realeza, atraída por medio del shofar— proviene de un nivel apartado del nivel del deleite que resplandece en Shabat, en el cual Él se deleita porque “D'os vio todo lo que había hecho,”

והנה טוב מאד כנ"ל כי התענוג הנמשך בשבת הוא מה שמתלבש בחכמה דאצילות כנ"ל בפ"י ושמרתם את שבת

y he aquí que era muy bueno”, como se mencionó anteriormente. Pues el deleite atraído en Shabat es aquel que se reviste en la Jojmá de Atzilut, como se mencionó anteriormente al explicar “Guardarán el Shabat,

כי קדש היא כו' ובחכמה מתלבש חסד דא"א כידוע דא"א [דאבא ואימא] מלבישים לזרועות דא"א אבא בחסד אחיד ותלי ואימא בגבורה כמ"ש אני בינה לי גבורה כו'

pues es sagrado”, etc. Y en la Jojmá se reviste el Jésed de Arij Anpín. Como es sabido, Aba e Ima se revisten en los brazos de Arij Anpín: “Aba se sostiene y pende del Jésed”, e Ima de la Guevurá, como está escrito: “Yo soy Biná; la Guevurá me pertenece”, etc.

אבל ע"י השופר נמשך מבחי' בינה דא"א שלמעלה מערך התענוג דז"ת [דו' תחתונות] דא"א והוא המתלבש בבינה דאצילות שסוד השופר הוא בבינה כנ"ל (ועיין במק"מ [במקדש מלך] ר"פ שמות)

Pero por medio del shofar se atrae desde el nivel de Biná de Arij Anpín, que está más allá de toda comparación con el deleite de las siete inferiores [Sefirot] de Arij Anpín; y ese es el que se reviste en la Biná de Atzilut, pues el secreto del shofar está en Biná, como se mencionó anteriormente. (Y véase el Mikdash Melej al comienzo de Parshat Shemot.)

(בדף ג' ע"א) ע"פ תשורי מראש אמנה דא גרון. מש"ש [מה שכתוב שם] בשם האוצ"ח [האוצרות חיים] ומ"ש בביאורי הזהר שם פירוש וענין בינה דא"א.

(en el folio 3a), sobre el versículo “Mira desde la cumbre de Amaná”: “esto es la garganta”; lo que allí se escribe en nombre de Otzrot Chaim, y lo que se escribe allí en Biurei HaZohar acerca del significado y la naturaleza de la Biná de Arij Anpín.

ועיין בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] ר"פ קרח ד"ה כמה עילאין פתגמי אורייתא ועפמ"ש [ועל פי מה שכתוב]
 הרמ"ז [הרב משה זכות] שם יובן מ"ש במשנה פ"ג [פרק ג'] דר"ה [דראש השנה] שופר כו' ופיו מצופה זהב כי זהב
 רומז לבינה דאריך כמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] שם

Y véase el comentario del Ramaz al comienzo de Parshat Koraj, sobre el pasaje que comienza “Cuán excelsas son las palabras de la Torá”; y a la luz de lo que escribe allí el Ramaz se entenderá lo que dice la Mishná, capítulo 3 de Rosh Hashaná: “El shofar, etc., y su boquilla está recubierta de oro”, pues el oro alude a la Biná de Arij [Anpín], como escribe allí el Ramaz.

ולכן גם בשבת מצוה לתקוע מד"ת [מדת] לפי שממשיכים הארת תענוג יותר עליון מבחי' התענוג דשבת
 כנ"ל

Por eso, incluso en Shabat hay un precepto, según la ley de la Torá, de hacer sonar [el shofar], porque [por medio de él] se atrae una irradiación de deleite superior al nivel del deleite de Shabat, como se mencionó anteriormente.

(ועיין מ"ש בד"ה ביום השמע"צ [השמיני עצרת] גבי יפה שעה אחת בתשובה שיש שני מיני תענוג לפני
 המלך האחד בעשיית המצות והשני כשרואה את בנו בא מרחוק שיש זמן רב אשר לא ראהו וכראות
 המלך את הבן נתמלא חדוה ותענוג

(Y véase lo que se escribe en el discurso que comienza “En el día de Shemini Atzeret”, acerca de “Mejor es una hora de teshuvá”: que hay dos clases de deleite ante el Rey: uno en la observancia de las mitzvot, y el segundo cuando ve a su hijo venir de lejos, a quien no ha visto durante mucho tiempo; y cuando el rey ve al hijo, se llena de alegría y deleite.)

וכן בנמשל אע"פ [אף על פי] שנתרחק האדם בחטאיו מ"מ ע"י תשובה נתקרב למקורו ושרשו כו' ע"ש
 ועד"ז יש לומר ההפרש בין התענוג המתגלה בשבת שמתענג מכל אשר עשה זהו כעין המין הראשון

Y así también en el caso análogo: aunque una persona se haya alejado por sus pecados, no obstante, mediante la teshuvá se acerca a su fuente y raíz, etc.; véase allí. Y siguiendo esta idea, se puede explicar la diferencia: el deleite que se revela en Shabat, cuando Él se deleita en todo lo que hizo, es como el primer tipo;

אמנם התענוג שע"י השופר שהוא בחינת תשובה זהו כענין כמשל שרואה את בנו בא ממרחק שהוא
 פנימיות תענוג יותר וכמו שכתוב מזה בד"ה שוש אשיש)

pero el deleite que llega por medio del shofar, que es el nivel de la teshuvá, es como la analogía de alguien que ve a su hijo llegar desde lejos, lo cual es un deleite más interior; y como está escrito acerca de esto en el discurso que comienza “Me regocijaré grandemente”).

ושרש הענין הוא כי ידוע שהכתר הוא הממוצע בין המאציל לנאצלים וכל ממוצע יש בו בחי' מזה

La raíz del asunto es la siguiente: es sabido que Kéter (la Corona) es el intermediario entre el Emanador y los emanados, y que todo intermediario contiene algo de este

ומזה שלכך הוא יכול לחברם ולהוריד שפע מזה לזה וכמ"כ [וכמו כן] הכתר יש בו בחי' התחתונה שבמאציל

y algo de aquello, por lo cual puede unirlos y hacer descender el flujo de uno al otro. Del mismo modo, Kéter contiene el nivel inferior del Emanador,

וגם הוא שרש להנאצלים והבחי' הא' שבו שהיא התחתונה שבמאציל גדלה וגבהה מעלתה על בחי' ב' שבו שהיא שרש הנאצלים

y también es la raíz de los emanados. Y el primer nivel que hay en él, el nivel inferior del Emanador, es mucho mayor y más elevado que el segundo nivel que hay en él, que es la raíz de los emanados.

והנה זה שהחכמה מלבשת להארת התענוג היינו מבחי' ב' שבו שהוא שרש לנאצלים שהן הן ז"ת [ז' תחתונות] דא"א שמתלבשות באצילות כנ"ל דא"א [דאבא ואימא] מלבישים כו'

Ahora bien, el resplandor del deleite que Jojmá reviste proviene del segundo nivel que hay en él, la raíz de los emanados, es decir, las siete Sefirot inferiores de Arij Anpín, que se revisten en Atzilut, como se mencionó arriba: Aba e Ima revisten, etc.

אבל על ידי השופר ממשיכים מבחי' הא' שבו שהוא בחי' תחתונה שבמאציל והיינו בחי' חו"ב [חכמה ובינה] דא"א שלמעלה מערך הז"ת [הז' תחתונות] דא"א אך מקום התגלותן הוא בבינה דאצ"י כנ"ל:

Pero por medio del shofar [se atrae el deleite] del primer nivel que hay en él, que es el nivel inferior del Emanador; es decir, el nivel de Jojmá y Biná de Arij Anpín, que está más allá de toda comparación con las siete Sefirot inferiores de Arij Anpín. Sin embargo, el lugar donde se revelan es la Biná de Atzilut, como se mencionó arriba.

19 קיצור. ולכן נדחה תקיעת שופר משום גזרה דרכה בשבת כי בשבת נמשך מצד עצמו גילוי תענוג עליון.

Resumen: Por lo tanto, se deja de lado el toque del shofar en Shabat debido al decreto de Rabá, pues en Shabat la revelación del deleite supremo se produce por sí misma.

ומ"מ מן התורה מצוה לתקוע גם בשבת לפי שהמשכת התענוג שע"י השופר בר"ה [בראש השנה] הוא מבחי' מובדלת מבחי' התענוג המאיר השבת:

Sin embargo, según la ley de la Torá, hay una mitzvá de tocar el shofar incluso en Shabat, porque el deleite que se hace descender mediante el shofar en Rosh Hashaná proviene de un nivel separado del nivel del deleite que ilumina Shabat.

20 ה' אך אעפ"כ [אף על פי כן] ראו חכמים משום גזרה דרבה לדחות מ"ע [מצות עשה] זו בשבת והענין כי גזרה זו היתה בזמן בית שני כנודע בגמרא שרוב הגזירות והחומרות והסייגים היו בזמן בית שני דוקא

5. Sin embargo, los Sabios consideraron [apropiado], a causa del decreto de Rabá, dejar de lado este precepto positivo en Shabat. La explicación es que este decreto fue [promulgado] en la época del Segundo Templo, como se sabe por la Guemará: la mayoría de los decretos, las restricciones y las salvaguardas fueron específicamente de la época del Segundo Templo.

והיינו מחמת שבבית שני לא היתה גאולה שלימה כי היו מלכי עובדי כוכבים מושלים עליהם כנודע

Esto se debió a que en el Segundo Templo no hubo una redención completa, pues reyes que adoraban a las estrellas los gobernaban, como es sabido.

וגם ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ וארצה בו ואכבד"ה חסר ה' (בחגי סימן א') שה' דברים חסרו בבית שני בראשון ארון וכפורת ונביאים כו'.

Y nuestros Sabios, de bendita memoria, también dijeron acerca del versículo “y me complaceré en él y seré honrado (ve'ikavdah)” —[escrito] sin la letra hei (en Jagai, capítulo 1)— que en el Segundo Templo faltaban cinco cosas que habían estado en el Primero: el Arca y su cubierta, los profetas, etc.

והטעם לכל זה כי בית ראשון היה מבחי' ה' עילאה בינה [כמ"ש בזהר שמות (ד"ט ע"ב)]

La razón de todo esto es que el Primer Templo correspondía al nivel de la hei superior, Biná [como está escrito en el Zohar, Shemot (folio 9b);

וע"ש במק"מ [במקדש מלך] שפ"י שגם המל' היתה אז במדרגת הבינה שהיא ה' עילאה ועמ"ש מזה סד"ה ששת ימים תאכל מצות ועיין עוד מזה במק"מ [במקדש מלך] פ' תרומה

y véase allí el Mikdash Mélej, que explica que también Maljut estaba entonces en el nivel de Biná, que es la hei superior; y véase lo escrito sobre esto al final del discurso que comienza “Seis días comerás matzot”; véase también sobre esto el Mikdash Mélej, Parashat Terumá,

דקמ"ג ע"א ע"פ שה"ש [שיר השירים] עלמא דחירות [ע"י] זהר תצוה דקפ"ג סע"א [סוף עמוד א] ופ' אמור
דצ"ב ע"ב ור"פ קרח וס"פ לך לך דצ"ה ע"ב [חירות משעבוד עו"ג [עובדי גלולים]

folio 143a, sobre el Cantar de los Cantares], el “mundo de la libertad” [véase el Zohar, Tetzavé, final del folio 183a; y Parashat Emor, folio 92b; y el comienzo de Parashat Kóraj; y el final de Parashat Lej Lejá, folio 95b]: libertad del sometimiento a los idólatras.

והיא בחי' עלמא דאתכסיא וע"כ היה בו הארון וכפורת שהם ג"כ מבחינה זו כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שער
הארץ המוחין זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] פ"ח [פרק ח']

Y es el nivel del “mundo oculto” (alma de'iskasya); por eso estaban allí el Arca y su cubierta, que también corresponden a este nivel, como está escrito en Etz Jaim, Shaar He'arat haMojin de Zeir Anpín y Nukvá, capítulo 8.

וכן הנביאים הם נו"ה [נצח והוד] דאימא דוקא וכמ"ש בשער היחודים פ"א בשם התיקונים ומבינה נביאים
ואינון נו"ה [נצח והוד] כו'

Asimismo, los profetas corresponden específicamente a Nétzaj y Hod de Ima, como está escrito en Shaar HaYijudim, capítulo 1, en nombre de los Tikunim: “y de Biná, profetas, y ellos son Nétzaj y Hod”, etc.

אבל בית שני חסר בחי' ה' עילאה ולא היה בו גילוי הה' דברים שהם מבחי' ה' עילאה מפני שהי' [שהיה]
מבחי' ה' תתאה

Pero el Segundo Templo carecía del nivel de la hei superior, y en él no se revelaban las cinco cosas que corresponden al nivel de la hei superior, porque pertenecía al nivel de la hei inferior.

ולכן לא היה בו חירות כו' ולכן גזרו בו חכמים כמה גזרות וסייגים שלא תהיה יניקת החיצונים משא"כ
בבית ראשון בבחי' עלמא דאתכסיא

Por lo tanto, no había en él libertad, etc.; y por eso los Sabios decretaron en él numerosos decretos y salvaguardas, para que las fuerzas externas no recibieran sustento. Esto no ocurría así en el Primer Templo, que estaba en el nivel del mundo oculto:

אין שם שליטה וממשלה לס"א [לסטרא אחרא] כלל ומפני זה גזרו גם גזרה זו בבית שני לדחות מ"ע [מצות]
עשה] של תורה שלפי שחסר בו בחי' ה' עילאה דבינה

allí la sitra ajra no tiene ningún dominio ni poder. Por esta razón también decretaron este decreto en el Segundo Templo, dejando de lado un precepto positivo de la Torá: porque le faltaba el nivel de la hei superior de Biná,

אזי אין מקום מוכן לגילוי והתלבשות עונג עליון דחוי"ב [דחכמה ובינה] דא"א שלמעלה מז"ת [מזי תחתונות] הנמשך ע"י השופר שאינו שורה ומתלבש

entonces no había un lugar preparado para la revelación y la investidura del deleite supremo de Jojmá y Biná de Arij Anpín, que está por encima de las siete inferiores [Sefirot] y que se atrae por medio del shofar, el cual reposa y se inviste

אלא בבינה דאצי" כנ"ל שהוא בחי' הכלי לגילוי תענוג זה וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל] באריכות ולכן בשבת שבלא"ה [שבלאו הכי] נמשך בחי' הארת התענוג מז"ת [מזי תחתונות] פטור משופר

solo en la Biná de Atzilut, como se mencionó antes, que es la vasija para la revelación de este deleite, según se explicó antes extensamente. Por lo tanto, en Shabat, cuando de todos modos se atrae la irradiación del deleite de las siete inferiores [Sefirot], se está exento del shofar,

כי תענוג העליון מזה דהיינו מחוי"ב [מחכמה ובינה] דא"א הנמשך ע"י השופר לא הי' [היה] נמשך כ"כ [כל כך] בזמן בית שני.

pues el deleite superior a este —es decir, el de Jojmá y Biná de Arij Anpín, que se atrae por medio del shofar— no se atraía en gran medida en la época del Segundo Templo.

אכן זהו במדינה אבל במקדש עצמו היו תוקעין דכתיב וזה שער השמים ופסוק זה נאמר על בהמ"ק [בית המקדש] בפרט שנק' שער השמים פי' כמו השער

Sin embargo, esto se aplica a las provincias; pero en el propio Templo sí tocaban el shofar, pues está escrito: "Y esta es la puerta del cielo". Este versículo se refiere específicamente al Santo Templo, que es llamado "la puerta del cielo"; es decir, como una puerta,

שהוא מקום פתוח לכניסה ויציאה ובו עצמו היה יכול להיות גילוי בחי' בינה דאצילות וברכות בשה"ש [בשיר השירים] ס"פ כמגדל דוד פי' מכוון לשבתך מכוון נגד שבתך זה בהמ"ק [בית המקדש] שלמעלה

que es un lugar abierto para entrar y salir; y en él mismo podía revelarse el nivel de Biná de Atzilut. Y en el Midrash Rabbah sobre Shir HaShirim, al final del pasaje "Como la torre de David", se explica "el lugar (majón) de Tu morada": alineado (mejuván) frente a Tu morada, el Santo Templo de arriba.

ולכן היו תוקעין בו גם בשבת אבל להמשיך גילוי בחי' בינה בכל הגבולין מבהמ"ק [מבית המקדש] זה לא היה יכולת כ"כ [כל כך] בבית שני

Por eso lo hacían sonar allí incluso en Shabat. Pero no era tan posible atraer la revelación del nivel de Biná desde este Santo Templo a todas las regiones circundantes en la época del Segundo Templo.

כמו בבית ראשון שעיקר יסודתו ושרשו היה בבחינת בינה דהיינו להמשיך בחי' בינה בכל הגבולין כמו en el Primer Templo, cuyo fundamento y raíz principales estaban en el nivel de Biná; es decir, atraer el nivel de Biná a todas las regiones circundantes.

אבל בית שני לא היה יכולת להמשיך בינה אלא לגבי עצמו שהוא שער השמים ולא בכל הגבול ין. Pero en el Segundo Templo no había capacidad de atraer Biná sino con respecto a sí mismo, pues es la puerta del cielo, y no a todas las regiones circundantes.

(ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] פנ"ג [פרק נ"ג] ההפרש בין בית ראשון לבית שני שבבית ראשון היה נמשך ומאיר מבחי' האור המקננן ומאיר בעולם הבריאה שהוא מבחי' בינה דאצילות משא"כ בבית שני כו' (Y véase Sefer Shel Beinonim, capítulo 53, acerca de la diferencia entre el Primer Templo y el Segundo Templo: en el Primer Templo se atraía y resplandecía [la luz] del nivel de la luz que anida e ilumina en el Mundo de Beríá, que corresponde al nivel de Biná de Atzilut; pero no ocurría así en el Segundo Templo, etc.;

ע"ש וכמ"ש במ"א בד"ה ביאור למ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] פנ"ב נ"ג ועמ"ש סד"ה את שבתותי תשמרו גבי ומקדשי תיראו

véase allí. Y como está escrito en otro lugar, en el discurso que comienza "Explicación de lo escrito en Sefer Shel Beinonim, capítulos 52 [y] 53"; y véase lo escrito al final del discurso que comienza "Guardarán Mis Shabatot", acerca de "y reverenciarán Mi Santuario".

ועוד יובן זה ע"פ מ"ש במ"א ע"פ ועתה יגדל נא כח אד' כח היינו המילוי של שם הוי' כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] גבי כוונת אישר"מ [אמן יהא שמיה רבא מברך] וענין המילוי הוא להיות ההמשכה וההשפעה משם הוי"ה למטה זהו ע"י המילוי.

Esto se comprenderá además conforme a lo escrito en otro lugar acerca del versículo “Y ahora, que sea grande el poder de Ado-nai”: “poder” (koaj) es el milui (la forma desarrollada) del Nombre Havaia, como está escrito en Pri Etz Chaim respecto de la intención de “Amén, que Su gran Nombre sea bendecido”; y el sentido del milui es que la atracción y la influencia desde el Nombre Havaia hacia abajo se producen mediante el milui.

והרי פ"י כח כפשוטו הינו הכח שבהעלם שלמעלה מהגילוי. והוא בחי' סוכ"ע. והיינו שכדי להיות בחי' התפשטות והמשכה למטה זהו ע"י כח יותר עליון כמו וידבר שלשת אלפים משל דגבי שלמה כמ"ש בד"ה לך לך.

Ahora bien, el sentido simple de “poder” es la fuerza oculta que está por encima de la revelación, y corresponde al nivel de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin). Es decir, para que haya una expansión y una atracción hacia abajo, se requiere una fuerza más elevada, como en “y pronunció tres mil parábolas”, dicho acerca de Shlomó, como está escrito en el discurso que comienza “Vete”.

ולכן נקרא המילוי בשם כח. ועד"ז יובן כאן שכדי להיות ההתפשטות וההמשכה דבחי' בינה מבהמ"ק [מבית המקדש] בכל הגבולין זהו דוקא ע"י בית ראשון ה' עילאה כו'

Por eso el milui se denomina “poder”. De manera análoga, aquí se comprenderá que la expansión y la atracción del nivel de Biná desde el Santo Templo a todas las regiones circundantes se producen específicamente mediante el Primer Templo, la hei superior, etc.;

משא"כ בבית שני אף שבו עצמו היה יכול להיות גילוי בחי' בינה אבל להמשיך ממנו בכל הגבולין בחינה זו זה צ"ל ע"י בחי' גבוה יותר שלמעלה מהשתלשלות ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] שם גבי ובבית שני כו'

En cambio, en el Segundo Templo, aunque en el propio Templo podía revelarse el nivel de Biná, para extender desde allí este nivel a todas las regiones periféricas se requería un nivel más elevado, por encima de la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut). Véase también Sefer Shel Beinonim allí, acerca de “y en el Segundo Templo”, etc.;

כדרך ההשתלשלות כו' ועוד דוגמא לזה ממ"ש במ"א גבי ענין ברכת הזימון שבשכיל ההמשכה להתחלקות לרבים צריך לעשות תחלה בחי' בריכה כו' כי כדי להשפיע לרבים צריך שיבוא האור בהארה גדולה כו' ע"ש.

“a la manera de la cadena descendente de los mundos”, etc. Otro ejemplo de esto es lo que se explica en otro lugar acerca de la bendición del zimún: para que la afluencia pueda extenderse y distribuirse entre muchos, primero debe formarse una “piscina” (borejá), etc., pues para otorgar a muchos, la luz debe llegar con una gran irradiación, etc.; véase allí.

ועד"ז יובן כאן ההפרש בין בית ראשון לבית שני לענין הגבולין כו' וד"ל [ודי למבין] וכל זה הוא בשופר

De esta manera se comprenderá aquí la diferencia entre el Primer Templo y el Segundo Templo con respecto a las regiones periféricas, etc.; y esto basta para quien entiende. Todo esto se refiere al shofar.

אבל כלולב בזמן בהמ"ק [בית המקדש] היו נוטלין גם בגבולין ביום ראשון של חג שחל בשבת והענין

Pero el lulav, en la época del Santo Templo, se tomaba también en las regiones periféricas el primer día de la Festividad cuando caía en Shabat. La explicación es la siguiente:

כי לולב אותיות לו לב שהוא ענין המשכה מו"ק [מוי קצוות] דז"א אל הלב הוא כתר דנוק' [דנוקבא] שמתחיל מחזה דז"א

pues lulav contiene las letras de lo lev (“un corazón para él”), lo cual alude a una extensión desde las seis extremidades (vav ketzavot) de Zeir Anpín hasta el corazón, que es Kéter de Nukvá y comienza a partir del pecho de Zeir Anpín.

כמו עד"מ בגשמיות מקור התהוות הדבור הוא מן החזה שממנו יוצא הכל הלב דרך הקנה ונעשה קול ומתחלק אח"כ בכיטוי ה' מוצאות הפה להיות כ"ב אותיות אח"כ מן הגרון כו'

Como analogía, en el plano físico, la fuente de la que se origina el habla es el pecho; desde allí, el aliento del corazón sale por la tráquea y se convierte en voz, que luego se divide mediante la articulación en los cinco puntos de articulación de la boca para formar las veintidós letras: alef, jet, hei y áin, que se articulan en la garganta, etc.

וכך הוא למעלה שבח"י דבור העליון הנק' בח"י נוק' [נוקבא] התחלת התהוותו הוא מחזה דז"א שהוא גילוי מדות עליונות דאצילות שבהם מקור הדבור ונקרא בשם כתר דנוק' [דנוקבא] וד"ל [ודי למבין].

Y así es también en lo alto: el nivel del habla suprema, llamado el nivel de Nukvá, comienza a originarse en el pecho de Zeir Anpín, que es la revelación de los atributos emocionales (midot) supremos de Atzilut, donde se encuentra la fuente del habla; y se lo llama Kéter de Nukvá. Y esto basta para quien entiende.

21 והנה בח"י המשכה זו היא למטה הרבה במדרגה מהמשכה שע"י השופר הנ"ל כי גם השבת עצמו הוא

יותר נעלה במדרגה מהמשכה זו

Ahora bien, esta atracción hacia abajo es de un nivel muy inferior a la atracción realizada por medio del shofar mencionado antes, pues incluso el propio Shabat es de un nivel superior a esta atracción hacia abajo.

כי שבת הוא גילוי מוחין דאבא כמ"ש כי קדש היא לכם והלולב הוא המשכה מז"א לנוק' [לנוקבא]

Pues Shabat es la revelación de los mojin de Aba, como está escrito: "pues es sagrado para ustedes", mientras que el lulav es una atracción desde Zeir Anpín hacia Nukvá.

אלא שאעפ"כ [שאף על פי כן] צריכים להמשכה זו גם בשבת להיות שגילוי המשכה זו שע"י הלולב היא

מבחי' פנימית שהוא המשכת הדעת

Sin embargo, esta atracción hacia abajo también es necesaria en Shabat, ya que esta revelación y atracción hacia abajo que se realizan por medio del lulav provienen del nivel interior, es decir, son la atracción hacia abajo de Daat

(ועיין בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הלולב פ"ג [פרק ג'] בדרוש הר"ר [הרחמים רבים] יוסף מערבי ועמ"ש מענין

הדעת שהוא בח"י הפנימית בביאור ע"פ מים רבים בפ' תולדות ובד"ה לא הביט און ביעקב בפ' בלק)

כמ"ש במ"א

(Y véase Pri Etz Chaim, Shaar HaLulav, cap. 3, en la exposición de Rabí Yosef Maaravi; y véase lo que se escribe acerca de que Daat es el nivel interior, en la explicación del versículo "Muchas aguas", en Parashat Toldot, y en el discurso que comienza "No ha contemplado iniquidad en Yaa-kov", en Parashat Balak), como se explica en otro lugar.

אך עכ"פ [על כל פנים] מאחר שהמשכה זו היא למטה במדרגה היכולת היה אפי' [אפילו] בבית שני להמשיך בחינה זו אפילו גבולין כו'

Pero, en cualquier caso, dado que esta atracción hacia abajo es de un nivel inferior, era posible atraer este nivel incluso en el Segundo Templo, incluso a las regiones periféricas, etc.

(כי הרי המשכה זו היא מז"א לנוק' [לנוקבא] אשר היא בחי' ה' תתאה משא"כ השופר עיקרו ה' עילאה כנ"ל אלא שממנה מקבל הדבור כו'):

(Pues esta atracción hacia abajo es desde Zeir Anpín hacia Nukvá, que corresponde al nivel de la hei inferior; en cambio, el shofar pertenece esencialmente a la hei superior, como se mencionó antes, aunque de ella recibe el habla, etc.)

22 קיצור. ומ"מ בבית שני ה' תתאה לא היה אפשר להמשיך בגבולין מבחי' תענוג ההוא שע"י השופר מה שלמעלה מבחי' שבת כי המשכה זו בה' עילאה דוקא בית ראשון משא"כ בלולב.

Resumen: Sin embargo, en el Segundo Templo no era posible extender a las regiones periféricas, desde el nivel de la hei inferior, aquel deleite que se alcanza mediante el shofar, que está por encima del nivel de Shabat; pues esta extensión corresponde específicamente a la hei superior, al Primer Templo. No ocurre así con el lulav.

ובענין מה שהקשו עוד התוספות הא דגבי שופר התקין ריב"ז [רבן יוחנן בן זכאי] שיהיו תוקעין בכל מקום שיש בו ב"ד [בית דין] ובלולב לא אשתרי כלל יש לומר

En cuanto a lo que Tosafot preguntó además —que, respecto del shofar, Rabán Yojanán ben Zakai dispuso que se tocara en todo lugar donde hubiera un tribunal, mientras que el lulav no fue permitido en absoluto—, se puede decir

כי הענין של שרש בחי' הב"ד [הבית דין] הסמוכים עם ההמשכה שע"י השופר יש להם שייכות גדול זה לזה

que el asunto de la raíz de los tribunales de jueces ordenados y la extensión que se produce mediante el shofar están estrechamente relacionados.

כי שרש ההמשכה שע"י [שעתיק יומין] השופר למתק הדינים הוא מגבורה דעתיק שבמו"ס [שבמוחא סתימאה]
 וזהו עצמו שרש ומקור של הב"ד [הבית דין] סמוכין כמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] ר"פ תשא גבי דמתקדשת
 ע"פ ב"ד [בית דין] ע"ש

Pues la raíz de la extensión que se produce mediante el shofar para endulzar los juicios proviene de la Guevurá de Atik que está en la Moja Stimaá (el cerebro oculto); y esta misma es la raíz y la fuente del tribunal de jueces ordenados, como escribe el Ramaz al comienzo de Parshat [Ki] Tisá, respecto de que el mes se santifica por medio del tribunal; véase allí.

אבל הלולב אין לו שייכות כ"כ [כל כך] לבחי' הב"ד [הבית דין] כי הוא המשכת החסדים וכנודע דבחינת
 ר"ה [ראש השנה] הוא ענין שמאלו תחת לראשי והוא יום הדין. אבל סוכות הוא בחינת וימינו תחבוקני:

Pero el lulav no tiene tanta relación con el tribunal, pues representa la extensión de los jasadim (bondades). Y, como es sabido, Rosh Hashaná corresponde a “su mano izquierda está bajo mi cabeza” y es el Día del Juicio, mientras que Sucot corresponde al nivel de “y su mano derecha me abraza”.

LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA

Sobre esta edición

Esta edición contiene el texto hebreo y la traducción al español.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nuestra traducción al español, hecha de nuestra traducción inglesa del hebreo, sin las notas de Kehot: CC BY 4.0.

Esta edición en su conjunto: CC BY-NC 4.0. Puede copiarse, imprimirse y compartirse libremente, citando a Kehot Publication Society y likuteitorah.com; no puede venderse. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traducción al español se hizo desde la edición en inglés de likuteitorah.com con ayuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro), con el hebreo al lado para cotejar; todavía no la revisó un editor humano. Coteja con el hebreo todo lo importante.

El Rebe pidió que los maamarim de la parashá de la semana, la «Parashá jasídica», se estudien durante esa semana, repartidos en sus siete días (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Por qué estudiarla y las brajot del Rebe: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un proyecto gratuito y sin fines de lucro; aquí no se vende nada. Sin afiliación con Kehot, Sefaria ni la Biblioteca de Lubavitch. © likuteitorah.com

De likuteitorah.com/es/likutei-torah/rosh-hashanah/3/

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Leví Itzjak